

Bestuursverslag 2016

Terugblik Oerol 2016: Dat wat alleen op Oerol kan

10 juni 2016 om 5u11, het exacte tijdstip van zonsopgang, beklommen de eerste 307 de zandheuvels van Arjensdune voor de première van NIDO/Rizoma. De landschaps-choreografie van Compania Sharon Fridman. Met deze start werd Terschelling voor de 35e keer het decor van ontmoeting tussen landschap, natuur, kunsten, bezoekers, inwoners, wetenschappers en kunstenaars. Het bestuur blikt terug op een zeer geslaagd festival.

Voor het samenstellen van het gehele programma dient het overkoepelende thema van Sense of Place als referentiepunt en ligt de focus verder op het vergroten van de samenhang in de drie speerpunten zoals benoemd in het kunstenplan 2013-2016; #1 landschap, #2 verdieping locatietheater en #3 ontwikkeling en onderzoek. In 2016 was er een extra focus op het ambitie terrein 'festivalbeleving'. Dit is middels verschillende pilots om meer verrassing toe te voegen en de eiland locatie optimaal te gebruiken goed gelukt en leverde diverse aanknopingspunten voor de toekomst. Het Oerol programma bestaat net als voorgaande jaren uit de onderdelen Theater, Expeditie, Straat, Muziek en Verdieping & Ontmoeting.

Op Oerol worden bezoekers, makers en publiek voor korte tijd losgezongen van de werkelijkheid. De sfeer die ontstaat op het eiland laat zich, zo bleek uit eerdere edities, vaak maar moeilijk vatten in woorden: Oerol is vooral een ervaring. Voor Oerol 2016 stond het onderzoek naar wat dat dan precies is, die ervaring, centraal. Met alle deelnemers zochten we naar de ervaring van het unieke van Oerol en probeerden we de vinger te leggen op 'Dat wat alleen op Oerol kan'. Vanuit het thema Sense of Place - de ervaring en het bewustzijn van een plek, de omgeving en je eigen plaats in het geheel - bracht het programma een rijke diversiteit en vertoonde spannende contrasten: tussen kunst en natuur, bezoekers en kunstenaars, muziek en theater, het verwachte en het onverwachte.

Oerol is het festival waar kunstenaars zowel de ontwikkeling als het resultaat van hun werk delen met publiek. Die openheid tussen kunstenaar en publiek maakt van Oerol een tijdelijke samenleving waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan artistieke onderzoek. Deze laboratoriumfunctie van het festival werd dit jaar op de voorgrond gebracht. Voorwaarde voor onderzoek is het gesprek tussen makers, publiek, andere maatschappelijke sectoren en Oerol zelf. Deze dialoog staat hoog in het vaandel en is een unieke kracht van het festival. Op Oerol kun je echt in gesprek met elkaar en daar lijkt steeds meer behoefte aan, nu echt met elkaar praten onder invloed van complexe politieke en sociaal maatschappelijke vraagstukken moeilijker lijkt dan ooit. Rondom de kernwaarden dialoog, ontwikkeling en onderzoek - werden dit jaar de verschillende programma-onderdelen vormgegeven en zochten makers en programmeurs naar manieren om aansluiting te vinden bij actuele thema's in de wereld.

De toevoeging van onverwachte interventies in het festival, tilde de festivalbeleving dit jaar naar een hoger niveau. Het anarchistische en onvoorspelbare karakter van Oerol werd in een eigentijdse vorm gegoten, tot groot genoegen van het publiek. Dansen bij eb - een onverwacht feestje op de Noordsvaarder - was een van de onaangekondigde verrassingen die dagelijks, via een speciale WhatsApp-groep, een gevoel van vrijheid en verrassing

Interactie tussen makers, publiek en festival

Delen is een essentieel onderdeel van de ervaring van kunst. Met die gedachte werd het Verdiepingsprogramma dit jaar verder uitgebouwd en werden de verschillende onderdelen vormgegeven of aangescherpt. Bijvoorbeeld bij de Ochtendtalkshow waar op een informatieve, scherpe en geestige manier door Paulien Cornelisse en Chris Bajema makers

werden bevraagd over hun werk en verschillende thema's werden besproken. De show kon dit jaar op een nog grotere populariteit rekenen en trok dagelijks circa 500 bezoekers. Bij het Help-Mij-Kiezen-Loket hielpen gemotiveerde studenten van ArtEZ hogeschool voor de kunsten, het publiek op weg met adviezen en een programma op maat. De aanpak om het werk van de kunstenaar centraal te stellen, resulteerde in een nieuw experiment: het Onderzoekscentrum. Hier werd het publiek actief bij het creatieve onderzoek van een aantal makers betrokken en op pad gestuurd voor veldwerk. Oerol en verdiepingsprogrammeurs Karlijn Benthem/ Anouk Rutten (Gebied B) ontwikkelden dit project gezamenlijk met het interactieve ontwerp bureau Afdeling Buitengewone Zaken. Het verdiepings- en ontmoetingsprogramma werd gesteund door oa. het VSB Fonds, het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en de Waddenacademie.

Interactie met het publiek is niet voorbehouden aan het Verdiepingsprogramma: een divers scala aan interactieve projecten sloeg een inhoudelijke brug tussen publiek en programma. Op de Betonning gaven Kwaku Festival en MadNes Festival workshops in salsadansen en surfen. Bij Futopia van Moeremans & Sons en Sexiety van Gehring, Ketelaars en Van Grunsven werd van het publiek een actieve houding ge-eist om dieper op de materie en thematiek van de voorstelling in te gaan. Kennis over natuur, innovatie en duurzaamheid werd gedeeld bij de duurzame projecten van Innofest, in de Expeditieroute, in de labs van onderzoeksschip Navicula, rond de duinvorming van Windwerk, de video installatie van Sarah Cameron Sunde. Het landschapssculptuur van studenten van de TU Delft bracht inzicht in het proces van de stijging van de zeespiegel.

Ontdekking en ontwikkeling van nieuw werk

Het presenteren van nieuw werk en nieuwe makers zit in de kern van wat Oerol is: voortdurend zoeken naar spannende nieuwe vormen en makers met een interessant visie. Van de 35 voorstellingen in het theaterprogramma waren er 22 premières en zes zeer recente creaties. Binnen de muziekprogrammering zijn grote stappen gezet door een muziek-residentie voor jonge muzikanten aan te bieden, en de samenwerkingen met (nieuwe) festivals als gastcurator voort te zetten.

Veel nieuw werk werd vertoond in het theaterprogramma. Met Ten Noorden van Nergens kozen de Dansers het Seinpaalduin voor hun energieke mix van dans en muziek (dit in vervolg op het traject van choreografe Josephine van Rheenen bij Atelier Oerol in 2014). Op de crossbaan stond De Ilias van Jan Hulst en Kasper Tarenskeen (Frascati Producties en Toneelgroep Oostpool), in de omgeving van een hedendaags slagveld. Davy Pieters' (Theater Utrecht) Re-enactment of the now gaf in een radicaal concept een verontrustend perspectief op het urgente onderwerp van klimaatverandering. Ondersteund door muzikanten van de band Shaking Godspeed maakten Iona Daniels en Rineke Roosenboom de voorstelling Rumspringa bij Orkater/Nieuwkomers. Een intrigerende, persoonlijke en onbetrouwbare live documentaire over hun jeugd jaren in een sekte. Bijzonder trots waren we op Collectief Walden, die vanuit Oerol worden begeleid in hun ontwikkelingstraject. Zij brachten als onderdeel van dit traject de voorstelling Windstilleven waarin ze via de filosofie en de biologie het fenomeen tijd onderzochten. Het in vorm en inhoud originele en inventieve locatieproject werd door pers en publiek hoog gewaardeerd. Voor Atelier Oerol/Over het IJ werden ook dit jaar weer drie makers uitgenodigd voor een onderzoeksproject waarin ze op zoek gingen naar hun eigen 'theatertaal' en nieuwe vormen van locatietheater.

Artists in Residence (AiR) en Studio Oerol

In 2016 vonden er gedurende het hele jaar diverse 'Artists in Residencies' (AiR's) plaats. Oerol is jaar rond een laboratorium voor locatie en/of landschapsgerichte ontwikkeling van kunstprojecten. Hierover werd in een brochure verslag gelegd. Ook tijdens het festival vonden residenties plaats, zoals die van Herz (de Stolz Kwartet, choreografe Andrea Leine van Leine en Roebana en componiste Kate Moore) waarbij een test werd gedaan met het

spelen in en om een 'bubble' van Plastique Fantastique. Hierbij werd het publiek actief betrokken in het onderzoek naar de mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van de voorstelling. De vraag van makers naar deze residenties is enorm. Terschelling en Oerol blijken hier een uitgelezen plek voor.

Dit jaar werd een stap gezet in het ondersteunen van de ontwikkeling van nieuw muzikaal talent. Met Studio Oerol ging dit jaar een langgekoesterde wens in vervulling: een samenwerking tussen Oerol en Hessel en Tess van der Kooij, muzikanten en eigenaren van Cafe de Groene Weide en Second Moon Studio op Terschelling. Oerol nodigde een viertal muzikanten uit voor een residentie op Terschelling. Second Moon Studio stelde daarvoor de faciliteiten van de studio ter beschikken, Oerol bood een speelplek op het festival. De muzikanten DIEDE, Freez, Gerson Main en Rob Dekay werkten aan nieuw materiaal dat ze tijdens Oerol op verschillende plekken ten gehore brachten.

Actualiteit en urgentie

De heftige actualiteit van het nieuws lijkt soms ver weg op het eiland. Toch wil Oerol met het gezicht naar de wereld staan en als festival een rol spelen in het publieke debat. Vanuit de relatieve luwte van het eiland kan het gesprek soms op een minder verhitte manier worden gevoerd. Een aantal theatermakers brachten belangrijk (nieuw) werk vanuit een sterk persoonlijk engagement.

In George & Eran lossen de Wereldvrede op! Deel III De Finale betrokken zij op slimme, humoristische en tegelijkertijd confronterende wijze het publiek bij de grote ongemakkelijke morele dilemma's. Daria Bukvic en de makers van Nobody Home bekijken op scherpe en humorvolle wijze het ongemak rond het thema van immigratie, een onderwerp dat ook bij de Oerol bezoeker een gevoelige snaar raakt en een spiegel voorhoudt.

Voor het Young Profs-programma - een programma om jonge podiumkunsten-professionals aan het festival te binden - nodigde Oerol dit jaar vijf jonge gevluchte makers uit om kennis te maken met het festival, Terschelling en een specifiek deel van het Nederlandse culturele aanbod. Rederij Lampedusa kreeg van de landelijke pers de meeste aandacht. De alternatieve veerdienst op een vluchtelingenboot tussen Harlingen en Terschelling wilde met hun veerdienst het negatieve perspectief op de vluchtelingenproblematiek doen kantelen en genereert daarmee veel aandacht.

Living Lab

Oerol zoekt als festival naar manieren om verschillende domeinen zoals kunst, duurzaamheid en landschapsontwikkeling bij elkaar te brengen. Het festival neemt daarin de rol in van bemiddelaar: de speciale energie van een festival en de concentratie in tijd en ruimte maken van een festival een geschikt laboratorium voor vernieuwing en innovatie. Deze functie van het festival als 'Living Lab' liep dit jaar als een rode draad door de verschillende onderdelen van het festival heen. De projecten Metawad en Innofest zochten tijdens Oerol 2016 naar verbindingen op het gebied van duurzaamheid en landschappelijk onderzoek.

Voorafgaande aan het festival vond een tweedaags internationaal seminar onder de naam Metawad plaats, dat werd bezocht door een zestigtal wetenschappers, maatschappelijke partners en kunstenaars. Het seminar ging dieper in op de relatie tussen landschap en trekvogels wereldwijd, naar aanleiding van het onderzoek van bioloog en trekvogel-deskundige Theunis Piersma. Een muzikale lecture-performance van Piersma en componist en slagwerker Sytse Pruiksmasloot het seminar op inspirerende wijze af. De video van de performance werd aan het publiek getoond in het Expeditie-project op de Navicula, een laboratorium-schip van het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee.

Het Living Lab kreeg daarnaast vorm op de Betonning, waar met InnoFest een nieuwe samenwerking tussen acht Noordelijke festivals van start ging. De deelnemende festivals zetten de micro-kosmos van hun festivals in als testlab voor innovaties gericht op bijvoorbeeld afvalverwerking en energie. Daarvoor wordt een koppeling gemaakt met het MKB: zij bieden innovaties, de InnoFest-festivals een testruimte en expertise en partners om te testen en te meten. Op Oerol werden vooral innovaties gericht op duurzaamheid getest, zoals bijvoorbeeld het Tiny House.

Theater: oorspronkelijkheid, zeggingskracht en verbeeldingskracht

Projecten die morrelen aan de grenzen van de disciplines en makers die geïnteresseerd zijn in het vormgeven van een bijzondere, actieve, wederkerige relatie met het publiek vinden op Oerol jaarlijks hun weg. Ook dit jaar was er naast ruimte voor nieuwe makers, ruimte voor gevestigde groepen en nieuwe samenwerkingen. Fonds 21 steunde het programma als geheel evenals het Fonds Podiumkunsten, De Provincie Fryslan, De Gemeente Terschelling en hoofdbegunstigers Rederij Doeksen, Brand, Staatsbosbeheer, De Vrienden van Oerol en het Garantiefonds van Terschellinger Ondernemers.

NIDO/Rizoma

Het grote locatie-project van Compania Sharon Fridman opende met Rizoma het festival. Werkend vanuit een onderzoek naar de plek van de mens in het grote geheel, maakte de groep een landschaps-choreografie in een collectieve ervaring van dansers, publiek en landschap. Een grote productie met veel participanten is altijd spannend: het vergt veel organisatie al in een vroege fase van ontwikkeling. Omdat we als festival nieuw werk willen laten zien, nemen we zowel op artistiek als op zakelijk gebied risico's. Dat betekent ook dat projecten soms anders uitpakken dan vooraf voorzien. Bij NIDO/Rizoma moesten veel factoren tegelijkertijd samenkomen: productioneel, de participanten, de choreografie, het vroege tijdstip, het weer. Niet bij iedere voorstelling slaagden de makers erin de concentratie over te brengen die de voorstelling nodig had, waardoor het geheel soms wat wankel overkwam.

Planetary Sunrise

Een bijzondere samenwerking tussen Ragazze Quartet, Kapok, Slagwerk den Haag en de videokunstenaars van het Blauwe Uur resulteerde in Planetary Sunrise, een nachtelijke, visuele hallucinatie in de vorm van een concert, geïnspireerd op de 'all night concerts' van componist Terry Riley in de jaren '70.

Walden

Publieksliëveling was de voorstelling Walden, door Annette Embrechts bekroond met 5 sterren: "De hit van Oerol is Walden van het RO Theater. Arjan Ederveen en Jack Wouterse zijn knap op dreef als bejaarde broers, zonderlinge vlegels, waarvan één de dood in de ogen kijkt (...)." Het wordt nog een kluit om deze broeierige moestuin vol dampende pootaarde naar de schouwburg te verplaatsen.

Figaro!

Deze productie van Compagnie Marius was met haar marathon duur van ruim vier uur en gezamenlijke 'live cooking' maaltijd tussendoor een voorbeeld van wat ervaren Oerolmakers kunnen bijdragen aan 'dat wat alleen op Oerol kan'. Een magisch samenzijn met Vlaamse topspelers in het komisch genre dat extreem aanspraak doet op de tijdelijke samenleving van publiek en makers. Deze voorstelling werd ondersteund door Stichting Dioraphte

Expeditie: artistiek 'Sense of Place' lab

Het Expeditie-programma is een ontmoeting tussen maker, publiek, wetenschap en landschap. Verbeeldingen van grote landschappelijke projecten worden afgewisseld met

kleinere onderzoeken en interventies. De route in 2016 betrof 20 expedities verspreid over het eiland die elk 9 dagen lang van 11.00-17.00 doorlopend toegankelijk waren. In de PolderPracht expedities, een samenwerking tussen Vogelbescherming Nederland, boeren van Terschelling en Oerol, maakte Judith Hofland een interactieve video-installatie over het maakproces van kaas en de keuzes die daarbij gemaakt worden. De Waterlanders onderzochten de dilemma's rondom mest en biologische landbouw.

Bij de evaluatie van de artistieke ontwikkeling van het festival kijkt het bestuur met tevredenheid terug op de inspirerende impulsen die uitgaan van Sense of Place. Sense of Place is meer dan een verzameling projecten of een verbindend thema maar bewijst zich als motor van vernieuwing en verbeelding voor makers en publiek en verlegt horizons. Sense of Place werd door Joop Mulder ook veel breder verbonden aan de kandidatuur van Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018. Sense of Place is als een van de acht kernprojecten benoemd binnen LWD 2018. Dat de keuze in september 2013 ook op Leeuwarden viel betekent een reëel vervolg van de Sense of Place ambities, binnen en buiten het festival, zoals het beeldbepalende labproject Zeven Streken dat in de expeditie route van 2015 en 2016 een tijdelijke pilot kende en uiteindelijk in 2018 een definitieve plek zal krijgen langs de waddenkust. SLeM (Bruno Doedens) onderzocht in Windwerk waar de kracht van de wind toe kan leiden. Geïnspireerd op de metamorfose tekeningen van M.C. Escher, creëerde SLeM een nieuw duinlandschap waarin op gemanipuleerde wijze duinvorming plaatsvond. Windwerk, een Sense of Place project, richt zich op een belangrijk landschappelijk thema en is een laboratoriumproject voor het hele Waddengebied.

Het onderwerp 'culturele landschapsontwikkeling' waar wetenschap, natuurbeheer en kunst een kruisbestuiving aangaan neemt een hoge vlucht binnen Oerol en daarmee ontwikkelt de landschapsambitie uit het kunstenplan zich boven verwachting snel. De expeditie route werd oa. gesteund door het BankGiroLoterijFonds en Sense of Place/ Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018.

Internationale Context

Het internationale deel van het programma van 2016 bestond uit diverse theatervoorstellingen, straattheateroptredens, muziekoptredens, expedities en residenties uit -voornamelijk- Europa. Een deel hiervan werd mogelijk gemaakt via het Europese IN SITU netwerk voor kunst in de openbare ruimte waarvan Oerol kernlid is. Dit netwerk sluit aan bij de dialoog tussen makers en festival en op matching gerichte werkwijze, en is een belangrijke voedingsbodem voor het leggen van contacten met nieuwe (internationale) makers, het initiëren en tonen van coproducties en het introduceren van Nederlandse makers in Europa. Voor hen is het een springplank naar het buitenland. Oerol introduceerde in 2016 onder andere Collectief Walden en Bas van Rijnsoever/ Lucas de Man (Nieuwe Helden) in een IN SITU bijeenkomst.

De verdere groei van de reeds ingezette internationalisering van Oerol blijft een speerpunt. Het IN SITU META programma vergroot de mobiliteit van producties en makers tussen festivals en vereenvoudigt het aangaan van Europese coproducties. Het programma werkt met een matchingssubsidie waarbij ook van Oerol een investering wordt verwacht. De hogere fee's van Europese gezelschappen kunnen hiermee niet worden gedekt; alleen de extra reis en verblijfskosten. Dit blijft een knelpunt in het programmeren van internationale producties. De nieuwe Europese 'collaboration' aanvraag IN SITU ACT' die betrekking heeft op de periode 2017-2020 wist de forse competitie te verslaan en werd gehonoreerd. Tevens loopt er tot en met 2017 met INSITU partners een succesvol aanvullend Europees 'Platform' programma waarmee uitwisseling, kennisdeling en communicatie mogelijk blijft. Buiten Insitu is er samenwerking met vele festivals, instituten en programmeurs uit het buitenland.

We zijn de Provincie Friesland veel dank verschuldigd voor het ondersteunen van de internationale activiteiten.

De festivalterreinen: muziek, feest en verdieping

Feest, verrassing, verdieping en verjonging waren de kaders voor het muziekprogramma van Oerol 2016. Festivalhart Westerkeyn stond tien dagen lang in het teken van het feestelijk karakter van 35 jaar Oerol. De Betonning kleurde ondertussen warm onder de samenwerking met diverse host-festivals. Middels de Oerol-app wisten we tal van bezoekers te verbazen en te verrassen met onverwachte uitingen.

Westerkeyn: inhoudelijke verdieping

Op de Westerkeyn staat de ontmoeting tussen maker, festival en publiek centraal. In de Ochtendtalkshow schuiven makers aan om met Paulien Cornelisse en Chris Bajema over hun werk te praten. Het help-mij-kiezen-loket maakt bezoekers wegwijs door het festivalprogramma en het Onderzoekscentrum experimenteert met manieren om het publiek deelgenoot te maken van het onderzoeksproces van makers. De ontmoeting is op Westerkeyn inhoudelijk en toegankelijk. Een belangrijke rol is daarin weggelegd voor de muziek: dagelijks treden verschillende artiesten op en wordt de dag op feestelijke wijze afgesloten.

De Betonning: muziek en Innovatie

Nieuwe geluiden op de Betonning, waar muziek, duurzaamheid en innovatie elkaar ontmoeten. Op de Betonning geeft Oerol de regie deels uit handen: gastcuratoren nemen de programmering over om zo ruimte te geven aan andere geluiden. Dit jaar waren dat Motel Mozaïque, Welcome to the Village, Explore the North, Kwaku Festival en MadNes. Als gastprogrammeurs stelden de festivals elk een of meerdere dagen het muziekprogramma op de Betonning samen, aangevuld met een kenmerkend randprogramma en activiteiten. Het muziekprogramma was in handen van de nieuwe programmeurs Peter Dijkstra en Sjoerd Nijland.

Bij InnoFest gingen innovatie-deskundigen en publiek dagelijks in gesprek tijdens werksessie en aan de slag met het oplossen van uitdagingen op het gebied van duurzaamheid.

InnoFest, is het nieuwe samenwerkingsverband van acht festivals uit Noord-Nederland die jonge ondernemers op hun festivals de ruimte geven om producten en ideeën te testen, bedenken of realiseren.

Samen met Terschelling

In tien dagen verzorgden 46 straat- en muziekgezelschappen honderden optredens in de straten van West-Terschelling en Midsland. In samenwerking met lokale ondernemers werd gewerkt aan een goede afstemming van het door henzelf georganiseerd muziekprogramma en het door Oerol geprogrammeerde theater in de straten. Via een werkgroep organiseerden de dorpen zelf de aankleding van de straten met o.a. een mobiel bos. Naar aanleiding van eerdere evaluaties is besloten om het festival in de straten samen met de ondernemers te openen en af te sluiten. Hoogtepunt uit het straattheaterprogramma was het project dat in samenwerking met festival 5D werd gepresenteerd en bezoekers in de straten actief aansprak op hun eigen vooroordelen rond gehandicapten. Het straattheaterprogramma werd samengesteld door programmeur Wendy Moonen.

Ook binnen het muziekprogramma werd samenwerkt met de Terschellinger horeca. Traditiegetrouw verzorgde Oerol de programmering in muziekcafé Vijfpoort, Eetcafé De Richel, Stayokay Terschelling, Camping Terpstra, Camping De Kooi, Café de Groene Weide, Onder De Pannen en De Dammesaan. Gezamenlijk gaven de ondernemers onderdak aan zo'n 100 optredens in 10 dagen Oerol. Nieuw dit jaar was de samenwerking met Vereniging Aangenaam West, waarmee in de straten van West-Terschelling opkomende artiesten

werden geprogrammeerd. De samenwerking met de ondernemers is een groot onderdeel van het festival en is van belang voor positie van Oerol op Terschelling. Ieder jaar wordt met ondernemers, medewerkers en programmeurs het voorgaande jaar zorgvuldig geëvalueerd en wordt de aanpak voor de volgende editie gedefinieerd. Voor Oerol 2016 zijn nieuwe initiatieven tot uitvoering gebracht en is de band tussen eilander ondernemers en het festival over het algemeen versterkt.

Met verschillende campings werd dit jaar samenwerkt aan het nieuwe 'Oerol all-in'. Uit eerdere monitoring bleek dat de jongere doelgroep een obstakel zag in de complexiteit van de aanschaf van verschillende tickets. Daarom werd er dit jaar een totaalpakket aangeboden: Oerol all-in, een totaalpakket voor €99,- bestaande uit boottickets, campingtickets, tickets voor twee voorstellingen en fietshuur. De arrangementen mogen een succes genoemd worden met 737 verkochte arrangementen en men waardeerde het bezoek als 'zeer positief' (4.7 uit 5). Met de arrangementen lijkt een nieuwe doelgroep te worden aangesproken die op een aantal opvallende punten afwijkt van de 'traditionele' Oerolbezoeker. Bijvoorbeeld; de gemiddelde leeftijd van de All-in gebruikers ligt 15 jaar lager dan de gemiddelde kaartkopende bezoeker. Oerol biedt alle schoolgaande kinderen een Oerolprogramma aan. Meest in het oog springend was de expeditie 'Badgastelaars' van Frederik & Broers waarin badgasten door eilander kinderen als vogels werden bekeken en gecategoriseerd.

Zonsondergang, 19 juni om 21.11 uur. Een cirkel van diep rood licht van vuurwerk flairs rondom de Betonning en de Noordsvaarder. De muziek en het dansgedruis stopt. Het einde van een feestelijke 35e editie van Oerol.

Media-aandacht

In 2016 kreeg de samenwerking met mediapartner AVRO/TROS een vervolg. Met vijf avonden prime time televisie middels Opium Live op Oerol werd het festival en vooral de makers en artiesten inhoudelijk naar wederzijdse grote tevredenheid neergezet. De kijkcijfers waren het hoogste van de afgelopen 6 jaar. In 2016 werd vervolg gegeven aan het mediapartnerschap met de NDC media Leeuwarder Courant/ Dagblad van het Noorden. De TMG groep gaf in ruil voor content Oerol landelijk extra zichtbaarheid bij een nieuw publiek. In 2016 werd een totale mediawaarde in print en online van ruim 8 miljoen euro gerealiseerd (bron: ANP).

Prestatie eisen en subsidievoorwaarden

Dit bestuursverslag is opgesteld naar de subsidievoorwaarden van het Fonds Podiumkunsten. In 2016 realiseerde Oerol de afname van ruim 145.000 toegangsbewijzen (115.000 losse theatertickets en de 33.000 entreebandjes die voor meerdere activiteiten toegang bieden). Het gaat onder andere om 37 verschillende theaterproducties, 20 expeditie-projecten, tientallen straattheater acts en muzikale optredens en overige activiteiten als ontmoetingsprogramma's zoals talkshows, nagesprekken en activiteiten voor scholieren en professionals. Het festival telde ongeveer 150.000 bezoekers (10 dagen x 10.000-15.000 personen per dag) die samen 317.270 bezoeken aflegden. De bezettingsgraad van de theaterproducties bedroeg in 2016 91,55%. Hiermee overtrof Oerol de beoogde prestaties zoals aangegeven in de plannen aan de drie structureel subsidiërende overheden; Het Fonds Podiumkunsten, De Provincie Fryslân en de Gemeente Terschelling.

In een tijd waarin het ontsluiten van gesubsidieerd podiumkunstenaanbod voor een groot publiek beleidsprioriteit is, is het Bestuur trots te kunnen melden dat Oerol een grote positieve bijdrage levert en tevens ondanks financieel moeilijke tijden de door de overheden geformuleerde prestatie eisen nog altijd haalt. Wij vinden ook de verhouding tussen de overheidssubsidie en het publieksbereik met inhoudelijk hoogstaande producties nog steeds onderscheidend.

Financieringsmix

Voorop staat het criterium dat Oerol een platform voor ontwikkeling wil zijn. Het Theaterprogramma vormt samen met het Expeditie programma de inhoudelijke spil van het programma. Het vanzelfsprekende streven naar artistieke excellentie, toegankelijkheid en experiment kan niet los gezien worden van de balans met de andere programmacomponenten, in een uitgebalanceerde mix van inhoud en beleving. In deze 'compositie' spelen elk jaar ook financiële en productionele beperkingen een rol en secundaire criteria zoals; spreiding over het eiland, beschikbaarheid van locaties, balans in publiekscapaciteit, eilander draagvlak, natuurbeheer en regelgeving. Het moge duidelijk zijn dat deze veelheid aan criteria, ambities en mogelijkheden vaak flinke uitdagingen opleveren. Toch schuilt juist in deze complexe omgeving een grote kracht. De zoektocht naar de juiste balans tussen kunst, een groot publiek en een gedeeld eigenaarschap van 'het podium', levert een constante en boeiende dialoog op, die de urgentie/noodzaak van het festival op scherp stelt en voor een sterk en gedeeld draagvlak zorgt. We merken dat de kracht van Oerol in het omgaan met deze balans en in deze dialoog ook elders in de wereld van kunsten, cultuur en natuur inspiratie geeft.

Oerol ontving in 2016 cruciale structurele steun van FPK, de Provincie Fryslân en de Gemeente Terschelling. De meerjarige Europese INSITU middelen werden ingezet om in projecten uit het buitenland te kunnen coproduceren en te tonen. Toezeggingen van fondsen als het VSB fonds, Fonds 21, Stichting Doen/Bankgiroloterijfonds en Dioraphte waren van groot belang om Oerol 2016 te realiseren. In 2016 werd de samenwerking met LWD 2018 vervolgd waarbij Oerol als lab dient voor Sense of Place. Een cruciale stap richting een cultuur- natuur route in 2018 maar ook in de ontwikkeling van het Sense of Place profiel van Oerol zelf. Oerol kon opnieuw rekenen op de steun van hoofdsponsor Rederij Doeksen en subsponsor Brand. De Vrienden van Oerol en Het Garantiefonds van Terschellinger ondernemers zijn samen met hun vele leden tevens Hoofdsponsor. Private donateurs en bedrijven in de opstartende ondernemersclub gaven gul aan het Fonds Atelier Oerol. De wederzijdse samenwerking met partner in natuur Staatsbosbeheer en de samenwerking met de Waddenacademie verliepen naar tevredenheid. Het project Polderpracht met de Vogelbescherming was inhoudelijk en financieel geslaagd. Nieuw was de eenmalige startsubsidie van eerder genoemd Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

Oerol heeft een voor de culturele sector uitzonderlijk hoog percentage eigen inkomsten. Ongeveer 20% van de inkomsten van Oerol komt uit structurele subsidie; van Gemeente (2%), Provincie (7%) en FPK (12%) en 5% uit incidentele subsidie die jaarlijks aangevraagd moet worden bij fondsen voor speciale theaterproducties die niet uit de recetteopbrengst alleen betaald kunnen worden. Ruim de helft van de eigen inkomsten komt uit kaartverkoop. Sponsoring en inkomsten uit horeca nemen elk ongeveer 10% voor hun rekening. Inkomsten uit de Vrienden van Oerol, donaties, merchandise, advertenties en hospitality zijn 10% van het totaal.

De weergoden waren Oerol in 2016 goed gezind. Dat resulteerde in een hoge bezettingsgraad en goede horeca inkomsten. Het beste financiële nieuws was echter dat er een schikking werd getroffen met het pensioenfonds PFZW aangaande de in 2015 vermelde kwestie met betrekking tot nagekomen pensioenlasten. Dat betekent dat €128.000 van de in 2015 opgenomen voorziening van €154.000 vrijvalt. In 2016 werden de directiesalarissen opnieuw bekeken in verhouding tot de richtlijn 'bezoldiging directeuren private theaters en concertgebouwen' wat leidde tot hogere personeelskosten dan begroot. Het begrote donatiebedrag via particulieren en ondernemersclub werd niet gehaald. Meer particuliere donateurs dan verwacht verlangden hun donatie (nog) niet en het werven van zakelijke clubleden blijkt taai. Wegens ziekte van de fondsenwerver/relatiebeheerder werd het potentieel op dit terrein niet maximaal benut in 2016. Het saldo uit de gewone bedrijfsvoering over 2016 is € -35.014. Het exploitatieresultaat bedraagt €107.134.

Het Eigen Vermogen van Oerol bedraagt op 31 december 2016 € 217.994, hiervan is

€ 196.341 vrij besteedbaar. De totale lasten van het festival van 2016 bedragen € 4.949.166. Door het tekort komt het eigen vermogen onder het door het bestuur afgesproken minimum van 5% van de totale begroting. Herstel van de solide financiële buffer is een belangrijk aandachtspunt in 2017 en daarna. Voor de nabije toekomst is de financiële soliditeit een belangrijk aandachtspunt omdat de omvang van vaste (subsidie)inkomsten en onze reserves te fragiel is ten opzichte van mogelijke resultaatfluctuaties en budgettaire uitdagingen. Vergroting van de vaste subsidiebasis dient hierbij in de eerste plaats als waarborg voor behoud van de eigenzinnige artistieke lijn. In 2016 ontving Oerol een positief advies van de Raad voor Cultuur aangaande haar aanvraag voor de BasisInfraStructuur (BIS) 2017-2020. Dit betekent dat de Rijksbijdrage per 1 januari 2017 hersteld wordt naar €500.000 per jaar via OCW zoals in de periode 2009-2012 het geval was, in plaats van de €250.000 die het nu is bij het FPK. Dan nog blijft het percentage meerjarige inkomsten laag ten opzichte van de totale kosten.

Deze jaarverantwoording is opgesteld volgens de specifieke aandachtspunten en eisen in de beschikking van het Fonds Podiumkunsten en het FPK handboek meerjarige activiteiten subsidies 2013-2016

Organisatie

In 2016 vonden diverse personeelswijzigingen plaats. Van het kleine vaste team vertrok hoofd marketing Ria Laanstra, relatiebeheerder Marieke Berkhout en aan het einde van het jaar ook Sandra Schneider (secretariaat/marketing) en Esther Brinkman (Reis en Verblijf). Zij worden in 2017 vervangen. Nieuwe muziekprogrammeurs Sjoerd Nijland en Peter Dijkstra leverden een mooi programma, Peter Dijkstra stroomt door naar 2017. Eind 2016 werd het programmateam verbreed met curator/producent Marin de Boer met het oog op een gewenste artistieke verdieping van de Expeditie en samenwerking Sense of Place 2017.

Creatief directeur en oprichter Joop Mulder vormt een collegiale directie met algemeen directeur Marelle van Rongen. De directiesamenwerking is vastgelegd in een directiestatuut. De programmering van het festival ligt in handen van Kees Lesuis. Hij is sinds 1 augustus 2009 artistiek leider van het festival en het verbrede programmeursteam. Gezamenlijk werd in 2016 het plan Expeditie Oerol 2017-2020 geschreven. De taakverdeling binnen dit driemanschap is in beweging. Het relatiebeheer met de vele stakeholders op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau speelt hierin een grote rol evenals de inhoudelijke ontwikkelingen naar een meer landschapsgericht profiel. Joop Mulder heeft besloten medio 2017 zijn rol van creatief directeur van het festival neer te leggen en als pionier en aanjager van de inmiddels zelfstandige Stichting Sense of Place verder te gaan. Hij werd daartoe in 2016 en eerder reeds deels aan Sense of Place/LWD 2018 gedetacheerd. Het huidige Oerolteam zal verder uitvoering geven aan de bestaande plannen voor de periode 2017-2020. Tegelijkertijd wordt er ruimte genomen om te onderzoeken wat een festival als Oerol voor de toekomst nodig heeft, inhoudelijk en als organisatievorm.

Met een zeer grote instroom nieuwelingen werd het festival van 2016 bijzonder succesvol georganiseerd. De intensieve begeleiding trok vooral een wissel op de tijd en energie van de kleine vaste staf. We zoeken in 2017 verder naar manieren om de inhoud van het festival op een voor de medewerkers meer behapbare manier te organiseren.

De aanvullende subsidie arbeidsmarktbeleid van het Fonds Podiumkunsten van €10.700, bedoeld als bijdrage voor het doen van investeringen om medewerkers nu en in de toekomst een gezonde uitgangspositie te geven op de arbeidsmarkt, werd aangewend om bij- en nascholing te realiseren middels diverse coachings- en cursustrajecten

Governance

Het bestuur en de directie passen de Governance Code Cultuur toe. We hebben de principes in de code betrokken in de evaluatie van ons eigen functioneren in het najaar 2015 en deden dat in januari 2017 weer.

Bestuursmodel

De Stichting werkt nog bewust vanuit het bestuur/directie-model. Die keuze hangt samen met verschillende factoren. Zo is er de ontwikkeling van Sense of Place en de gevolgen van het vertrek van de oprichter/creatief directeur op de structuur en inhoud van de organisatie op de middellange termijn. De samenwerking tussen bestuur en directie en directieleden onderling is vastgelegd in een directiestatuut. Het bestuur wil een groeiproces in gang zetten naar het RvT/bestuursmodel. De stappen daarvoor in de organisatieontwikkeling worden op dit moment besproken en de stap naar een Raad van Toezicht model zal naar verwachting op korte termijn gezet worden.

Kernpunten voor het bestuur

De kernpunten voor het bestuur die elders in dit jaarverslag aan de orde komen zijn:

- Hoge artistieke kwaliteit in producties en werk van enthousiaste makers en spelers en de inspirerende impulsen van Sense of Place;
- Goede relaties met oud en nieuw publiek, trouwe vrienden, onmisbare vrijwilligers, de zeer betrokken eilandgemeenschap, sponsors en subsidiegevers;
- Versterken financiële soliditeit door verhoging van het aandeel vaste (subsidie)inkomsten, herstel van reserves en een passend adequaat risicomanagement.
- Blijvend succesvol ondernemerschap met plannen en acties voor tenminste het behoud en zo mogelijk de groei van de support van vrienden en bedrijven.
- Een sterke(re) teamgeest in directie en organisatie.

Risicomanagement

Gezien de omvang van de organisatie is er geen uitgewerkt systeem van risicomanagement. In besprekingen met de directie, controller en de accountant wordt aandacht besteed aan specifieke risico's die spelen en de manier waarop we die beheersen. De belangrijkste risico's en uitdagingen betreffen: (i) de grote afhankelijkheid van publieksinkomsten en daarmee ook van het weer en de belangstelling, (ii) de samenwerking met een belangrijke partner Lwd 2018 in het realiseren en (gedeeltelijk) bekostigen van de Sense of Place ambities en de bijdrage die dat geeft aan de doelstellingen van Lwd 2018. (iii) de verdere verjonging van het publiek en de festivalisering in Nederland. We beheersen die risico's door het strak begroten en budgetteren van het festival, het ramen van onvoorzien in de begroting en aanhouden van een zekere reserve als buffer.

Vergoedingen en bezoldiging

Buiten de declaratie van werkelijk gemaakte onkosten krijgt het bestuur geen vergoeding. Ter vermijding van onkosten vergadert het bestuur zoveel mogelijk in Harlingen. Eénmaal per jaar vergadert het bestuur met de lokale stakeholders op Terschelling. De kosten daarvan en de overnachting worden dan, evenals die bij de opening van het festival, door de Stichting gedragen.

In 2016 volgde het Bestuur een al langer lopende eigen wens op tot meer objectieve onderbouwing van de hoogte van de directiebeloning. De directiefuncties zijn daarom getoetst aan de criteria voor de functieweging van het model in de "richtlijn bezoldiging directeuren private theaters en concertgebouwen". Dit resulteerde in een classificatie in schaal 9 plus 25% van de salaristabel CAO Nederlandse Podia 2014-2016. Hiermee past de bezoldiging met ingang van 1 januari 2016 beter bij de functiezwaarte en gebruikelijke marktverhoudingen. De hoogte van de beloningen binnen de verdere organisatie zullen in 2017 ook nader bekeken en onderbouwd worden.

Oerol heeft voor boekjaar 2016 nog een vrijstelling voor de WNT omdat de overheidssubsidies niet meer dan 50% uitmaken van de totale exploitatie van Oerol en de jaarlijkse subsidie van het FPK niet meer dan 500.000 euro op jaarbasis bedraagt. Toch is er een bijlage WNT opgenomen omdat het bestuur hierover transparant wil zijn. In het boekjaar was geen sprake van bijzondere beloningen.

Belangenafweging

Het bestuur heeft afspraken gemaakt over de wijze waarop omgegaan wordt met mogelijke tegenstrijdige belangen. Met de creatief directeur zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de belangen van de Stichting geborgd blijven in situaties waarin hij voor en met andere organisaties actief is voor buiten het Oerol-programma vallende Sense of Place activiteiten.

Verbonden partijen

Sense of Place is een zelfstandige stichting waarmee Oerol in 2016 verbonden was door de participatie van de creatief directeur in het twee hoofdig bestuur, de vergoeding van loonkosten van Oerol voor zijn inzet in genoemde Stichting en de uitvoering van projectactiviteiten van Sense of Place in het Oerolprogramma en de vergoeding daarvoor. Een en ander sluit ook direct aan op de met de Stichting Kulturele Hoofdstad 2018 gemaakte afspraken.

In 2016 zijn afspraken gemaakt over de toekomstige verhoudingen tussen Oerol en de Stichting Sense of Place. Twee bestuursleden van Oerol treden toe tot het uit vijf of zes leden bestaande toezichthoudend orgaan van Sense of Place en het betreffend directielid treedt op een nader te bepalen datum formeel uit dienst bij Oerol. De afspraken tussen Oerol en Sense of Place bestaan in 2017 nog uit de inzet van Joop Mulder en de vergoeding van loonkosten zolang hij nog formeel in dienst is bij Oerol en uit de uitvoering van Sense of Place activiteiten in het festivalprogramma.

Contact met de accountant

De stichting heeft en waardeert een langdurige relatie met accountants van Dubois+ Co Registeraccountants. De keuze voor Dubois is door het bestuur gemaakt en jaarlijks in overleg met de directie en de controller kort geëvalueerd en tot nu toe bestendigd. In 2017 zal uit oogpunt van goed bestuur een grondige evaluatie plaatsvinden.

Jaarlijks heeft het bestuur contact met de accountant aan de hand van zijn rapportage, waaronder het accountantsverslag. De accountant meldt geen significante tekortkomingen in de financiën, administratieve processen en risicobeheersing en jaarrekening.

Samenstelling en functioneren van bestuur en directie

Het bestuur bestaat uit zeven leden. Bij de samenstelling van het bestuur is rekening gehouden met verankering van relevante kennisgebieden (artistieke, organisatie, financiën, juridische zaken, marketing, sponsoring) en het oog houden voor verschillende belangen (bezoekers/vrienden, eiland, overheden, cultuursector, bedrijven etc). Statutair bedraagt de maximale zittingstermijn tweemaal een periode van vier jaar. Onlangs zijn de termijnen van zittende leden met twee jaar verlengd, behalve die van Ben Warner die in 2016 is afgetreden. Hij is vervangen door Sieger Dijkstra die binnen het bestuur onder andere het ondernemers/bedrijfsprofiel en noordelijke netwerkprofiel versterkt. Het bestuur zal zich gefaseerd vernieuwen. Het rooster van aftreden wordt hierop aangepast. Hieronder een rooster van aantreden en aftreden. De (neven)functies van bestuurders en directie zijn niet onverenigbaar met de bestuurs-/directierol en met de belangen van de Stichting. Het eigen functioneren zal in het najaar 2017 geëvalueerd worden en dat van de directie in januari 2017.

Bestuursleden	Functie	Datum in	einde 1e termijn	einde 2e termijn	(Uiterlijke) Datum aftreden (2 jr termijn, max zitting 8 jr)	
Els H. Swaab	voorzitter	26-01-2012	13-01-2016	01-01-2018	01-01-2020	
Tessa Boerman		07-01-2010	07-01-2013	13-01-2016	01-01-2018	
Marcel Beerhuizen		07-01-2010	07-01-2013	13-01-2016	01-01-2018	
Willem Mier	penningmeester	07-01-2010	07-01-2013	13-01-2016	01-01-2018	
Seerp Leistra	secretaris	01-11-2013	13-01-2016	01-01-2018	01-01-2022	
Sietze Haringa		01-11-2013	13-01-2016	01-01-2018	01-01-2022	
Sieger Dijkstra		01-07-2016	01-07-2018	01-07-2020	01-07-2024	

Aanvullende terugblik kunstenplan periode 2013-2016

Het bestuur heeft veel waardering voor de wijze waarop de Oerolorganisatie met forse subsidiebezuinigingen en moeilijke economische tijden toch positieve artistieke resultaten heeft weten te realiseren over de periode 2013-2016. De mooie recente beoordeling van de Raad van Cultuur voor de toekomst ondersteunt dat. De doelstelling om op grote schaal de connectie te maken tussen nieuw werk en veel publiek is ruimschoots gehaald. Op alle ambitierreinen heeft ontwikkeling plaatsgevonden, in het bijzonder binnen het 'pionieren in het landschap' via de Sense of Place projecten. Prestatie-eisen werden behaald. Financieel is er scherp aan de wind gevaren en waren de bijdragen van Vriendenstichting en Garantiefonds onontbeerlijk voor het voortbestaan. Aangezien de reserves van Oerol zelf en haar steunstichtingen aangesproken zijn in de afgelopen periode 2013-2016 moet er een financieel behoudende koers gevaren worden in de periode 2017-2020. De reservepositie bevindt zich onder de door het bestuur bepaalde ondergrens.

Vooruitblik Oerol 2017: Dat wat alleen op Oerol kan, deel 2

2017 is het eerste jaar van de nieuwe kunstenplan periode 2017-2020 waarvoor een inspirerend en zeer goed ontvangen plan 'Expeditie Oerol' werd geschreven door directie en artistiek leider. Het plan bouwt voort op de drie speerpunten Locatie, Landschap en Onderzoek en Ontwikkeling uit het vorige plan en biedt zicht op ambities, samenwerkingen en concrete projecten van Oerol voor de komende vier jaar. Centraal in het verhaal voor de periode 2017-2020 staat de zoektocht van honderden kunstenaars die op het eiland Terschelling de ruimte vinden om te onderzoeken, te creëren en te presenteren. De gedeelde fascinatie van makers en publiek voor deze plek als podium vormt de basis van de collectieve ervaring die Oerol is. We nodigen het publiek uit om op een avontuurlijke, open manier het landschap in te stappen en het locatietheater te beleven. Een bezoek aan Oerol is een expeditie: je reist ernaartoe, bent bereid te onderzoeken en een actieve zoektocht aan te vatten. Naast een dagelijks wisselend muziek en straattheaterprogramma, is de kern van Oerol de programmering van 36 theatervoorstellingen en 15 expeditie projecten die elk de gehele festivalperiode van tien dagen te zien zijn. Dit betekent dat we bijzonder intens met de makers optrekken. Anders dan andere festivals creëren we een tijdelijke samenleving waarin iedereen (publiek, makers, organisatoren, eilanders) Oerol eet, drinkt, ademt en slaapt. De vaak gehoorde verspreking 'op Oerol' in plaats van 'op Terschelling' geeft aan dat Oerol de functie heeft gekregen van een plek.

Jaarlijks wordt er door de directie ism de artistiek leider uit het vierjarenplan eenhoofdlijnenplan per jaar gedistilleerd waardoor er zicht is op welke ambitierreinen er jaarlijks welke ontwikkeling is. Dit document is een terugkerend bestuursstuk. Focus ligt in 2017 op 5 hoofdzaken:

1. Tonen en waar mogelijk initiëren/coproduceren van onderscheidende locatieproducties.
 2. De labfunctie van Oerol voor Sense of Place 2018 centraal stellen via de Expeditieroute
 3. Het intensiveren van ons internationale profiel en vergroten van de aantrekkingskracht op professionals
 4. Het inzetten van versnellers in publieksvernieuwing en diversiteit.
 5. Het bereiken van bovenstaande inhoud met een gezond team- vast en tijdelijk.
- over het algemeen stabiel maar de groei in de leeftijdscategorie 20-45 jaar kan sneller. Daarop anticipeert Oerol direct, vooral ook om in de toekomst opkomend talent een groot representatief publiek te kunnen blijven bieden. Jong publiek dat Oerol al bezoekt is zeer enthousiast over wat Oerol biedt aan artistiek aanbod en activiteiten. En ook het online bereik van de jongere doelgroep is zeer hard gegroeid. De drempels om daadwerkelijk te komen blijken echter hoog: de afstand, de kosten, moeite met vinden van accommodatie, de run op kaarten; het is veel gedoe dat vroeg geregeld moet worden. Jongere bezoekers – eenmaal aanwezig- blijken het cross-generationale publiek en de sfeer die dat oplevert juist positief te evalueren . We willen werken aan dat positieve leeftijdsdiversiteit-beeld en een

aantal praktische toegankelijkheid drempels wegnemen. Er wordt een publieksvernieuwings aanpak geformuleerd die met diverse fondsen wordt besproken.

De festivalbegroting voor 2017 is in december 2016 door het Bestuur definitief vastgesteld en een samenvatting is bijgevoegd in de jaarrekening. Bij de plannen voor de periode 2017-2020 is het herstel van het eigen vermogen naar minimaal 5% (€250.000) van de totale begroting (ruim €5.000.000) als taakstelling aan de directie meegegeven.

Mocht Oerol er niet in slagen aanvullende financiële middelen te vinden dan is het mogelijk dat de ambities van Oerol voor 2017-2020 tussentijds aangepast moeten worden aan de financiële realiteit.

Namens het gehele Oerol bestuur- Els H. Swaab, Voorzitter


